

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

PSYKOLOGIAN LAITOS

Pvm 23.4.2026

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA: RYHMÄNOHJAAJAT

1. Tutkimus *Vanhemmuuden Navigaattori* ja pyyntö osallistua tutkimukseen

Sinua pyydetään mukaan tutkimukseen *Vanhemmuuden Navigaattori*, jossa tutkitaan erityistä tukea saavien lasten vanhempien vointiasi ja kokemuksia ennen ja jälkeen ryhmätoimintaa. Tutkimus tehdään yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin, Kauhajoen kaupungin, Tukena-säätiön, VERSO Kuntoutus Oy:n ja Karolinska Instituutin kanssa.

Sinua pyydetään tutkimukseen, koska osallistut Vanhemmuuden Navigaattori -hankkeen ryhmänohjaajakoulutukseen ja tulet toimimaan ryhmänohjaajana osana hanketta toteutettavissa vanhemmuuden tukemisen ryhmissä. Haluamme selvittää mielipiteitäsi ja kokemuksiasi hankkeessa toteutettavasta ryhmämallista erityislasten vanhemmille sekä työskentelystä heidän kanssaan.

Tutkimukseen osallistuu yhteensä n. 400–420 suomalaista 0–17-vuotiaiden erityistä tukea saavien lasten vanhempaa sekä n. 24 ryhmänohjaajaa. Osa vanhemmista osallistuu sähköiseen kartoituskyselyyn (n. 250 vanhempaa). Vanhemmille, jotka asuvat Pirkanmaan hyvinvointialueen, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin tai Kauhajoen kaupungin alueilla tarjotaan mahdollisuus osallistua hyväksymis- ja omistautumisterapian menetelmiin pohjautuvaan ryhmätoimintaan, joka koostuu kuudesta ryhmätapaamisesta ja yhdestä jatkotapaamisesta. Ryhmää ohjaa kanssasi toinen sosiaali- tai terveydenhuollon ammattilainen. Kukin ryhmäkerta on kestoaltaan 2h15 min-4h30 min. Jatkotapaaminen pidetään n. 4 kk ryhmän päättymisestä ja se on kestoaltaan 2 tuntia. Ryhmissä keskustellaan vanhempien elämäntilanteesta, voimavaroista, toiminnasta ja vahvistetaan hyvinvointia lisääviä taitoja.

2. Vapaaehtoisuus

Tähän tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Voit kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen, keskeyttää osallistumisen tai peruuttaa jo antamasi suostumuksen syytä ilmoittamatta milloin tahansa tutkimuksen aikana. Tästä ei aiheudu sinulle kielteisiä seurauksia.

Keskeyttäessäsi tutkimukseen osallistumisesi tai peruuttaessasi antamasi suostumuksen sinusta siihen mennessä kerättyjä tietoja käytetään osana tutkimusaineistoa, kun se on välttämätöntä tutkimustulosten varmistamiseksi.

3. Tutkimuksen kulku

Sinulta kerätään taustatiedot ja kyselyt sähköisillä kyselylomakkeilla. Täytät kyselyitä koulutuksen alussa ja koulutuksen päätyttyä sekä ennen ohjaamasi ryhmän alkua ja viimeisen ryhmätapaamisen jälkeen. Kyselyissä vastaat taustaasi koskeviin kysymyksiin (ikä, sukupuoli, koulutus, asuinpaikka) sekä kysymyksiin, jotka koskevat ajatuksiasi, mielipiteitäsi ja kokemuksiasi ryhmätoiminnasta ja koulutuksesta.

Ryhmän ohjaajana saat yksityiskohtaisen perehdytyksen tutkimukseen Vanhemmuuden navigaattori -hankkeessa saamasi ryhmänohjaajakoulutuksen lisäksi. Perehdytys tutkimukseen toteutetaan koulutuksen aikana (n. 2 h). Ryhmänohjaajakoulutus järjestetään Vanhemmuuden navigaattori -hankkeen toimesta. Alla on kuvattu lyhyesti koulutuksen kulku ja sisältö. Saat lisätietoa koulutuksen sisällöstä hankkeen toimijoilta.

Sinut koulutetaan hankkeessa ryhmänohjaajaksi 6 kuukauden ajalle sijoittuvassa koulutuksessa, johon kuuluu 5 teoriapäivää (interaktiivisia workshoppeja 35 h), työnohjauksen (6 x 2–3 h, yht. 14 h) kliinistä harjoittelua eli 6 ryhmäkerran ohjaamista (4 x 2h 15 min ja 2 x 4h 30 min, yht. 18 h).

Koulutukseen sisältyy:

- Luennot ja workshopit liittyen HOTin periaatteisiin ja stressiteoriaan.
- Käytännön asiat liittyen rekrytointiin ja tarvekartoitukseen
- Ryhmänohjaajan rooli
- Oma ammatillinen kehittyminen kokemuksellisen oppimisen kautta
- Tietoisuustaito- ja hyväksyntäharjoitukset
- HOT-harjoitusten ohjaaminen rooli- ym. harjoituksin
- Kliininen harjoittelu (ensimmäisen ryhmän ohjaaminen ja siihen saatava ohjaus)
- Osallistuminen pienryhmän ohjaamiseen
- Kotitehtävät

Kutakin ryhmää ohjaa kaksi ohjaajaa, jotka ovat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä. Ryhmätapaamisten teemat käyvät ilmi taulukosta 1.

Taulukko 1. Navigator ACT/Vanhemmuuden Navigaattori –teemat ja keskeiset HOT-prosessit

	Teema	Keskeiset taidot/prosessit
1. Mikä on oloni I?	Vanhemmuus erityislapsen kanssa; stressin vaikutukset; kontrollin ja välttämisen toimivuus; hyväksyntä vaihtoehtona; tasapaino itsehoidon kautta.	Validointi; kokemusten jakaminen; luova toivottomuus; kokemuksellinen hyväksyntä; mindfulness.
2. Missä olen II?	Suru ja kipu elämässä, kontrollin ja välttämisen toimivuus; hyväksyntä vaihtoehtona; tasapaino itsehoidon kautta.	Validointi; kokemusten jakaminen; kokemuksellinen hyväksyntä; mindfulness.
3. Mikä on tärkeää?	Sisäisen puheen ja kielen vaikutus kärsimykseen; etäisyyden ottaminen sisäisiin kokemuksiin; arvojen tunnistaminen ja valinta.	Ajatusten etäännyttäminen (defusion); kokemuksellinen hyväksyntä; arvotyöskentely; itsemyötätunto; mindfulness.
4. Mikä estää minua?	Arvotyöskentely "Parenting Navigator" -harjoituksella; sisäiset ja ulkoiset esteet arvojen mukaisessa vanhemmuudessa; joustava kielenkäyttö.	Arvot; sitoutunut toiminta; kokemuksellinen hyväksyntä; defuusio; tietoisuustaidot lapsen kanssa.

5. Mitä valitsen tehdä?	Havainnoiva minä vanhempana; useiden näkökulmien ottaminen; ankkuroitumisharjoitukset; arvojen mukainen toiminta ja käyttäytymismuutokset pienin askelin.	Havainnoiva minä; arvoihin sitoutuminen; toiminnan muutos; hyväksyntä; mindfulness.
6. Mitä lupaan itselleni?	Energiatasapaino; muutos ja hyväksyntä; käyttäytymisen joustavuus; HOT-aidot elämää varten.	Kaikki kuusi HOT-prosessia; psykologinen joustavuus; itsemyötätunto.
Jatkotapaaminen "Boosterisessio"	Kokemusten jakaminen, oppien kertaaminen, taitojen vahvistaminen.	

Osallistut vanhempien rekrytointiin siten, että kun vanhempi on ilmaissut alustavasti kiinnostuksen osallistua ryhmään, sinulle toimitetaan vanhemman yhteystiedot ja sovit vanhemman kanssa puhelu tai videopuheluajan. Puhelun aikana kerrot vanhemmalle tutkimuksesta ja selostat hänelle tutkimuksen tavoitteet, menetelmät, rahoituslähteet, sidonnaisuudet, tutkimuksesta odotettavissa olevan hyödyn ja siitä mahdollisesti aiheutuvat haitat ja epä mukavuustekijät sekä muut asianmukaiset tutkimukseen liittyvät seikat. Kerrot myös vanhemmalle hänen oikeudestaan kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen tai peruuttaa osallistumista koskeva suostumuksensa milloin tahansa ilman seuraamuksia. Kerrot myös, että hän voi osallistua ryhmään koko sen keston ajan, mikäli hän niin haluaa, vaikka hän haluaisi peruuttaa osallistumisen tutkimukseen. Tämän jälkeen arvioit vanhemman soveltuvuuden ja halukkuuden tutkimukseen erillisellä kyselyllä.

Mikäli vanhempi täyttää tutkimuskriteerit, on soveltuva tutkimukseen ja - saatuaan riittävästi aikaa harkita osallistumistaan – on edelleen kiinnostunut osallistumaan tutkimukseen, hänet kutsutaan infotilaisuuteen, jossa annetaan lisää tietoa ryhmien käytännön järjestämisestä ja tutkimuksen kulusta. Infotilaisuuden yhteydessä annat vanhemmalle linkin hankkeen verkkosivulla sijaitsevaan tutkimustiedotteeseen ja tietosuojailmoitukseen, joihin hän saa tutustua rauhassa ja hän saa mahdollisuuden harkita osallistumistaan tutkimukseen. Ryhmänohjaaja tiedustele sen jälkeen, onko tutkittavalla kysymyksiä tutkimuksesta ja vastaa tutkittavan kysymyksiin. Kerrot myös, että vanhemmalla on myös halutessaan mahdollisuus kysyä tutkijalta lisätietoa tutkimuksesta. Mikäli vanhempi haluaa osallistua tutkimukseen, hän antaa kirjalliseen suostumuksen verkossa (REDCap) sijaitsevaan suostumuslomakkeeseen. Tämän jälkeen vanhempi pääsee vastaamaan ennen ryhmää täytettäviin kyselyihin. Kun vanhempien soveltuminen ryhmätoimintaan on varmistettu, ryhmänohjaaja ottaa yhteyttä vanhempaan ja vahvistaa ryhmään pääsyn.

Näiden tehtävien lisäksi ohjaat vanhemmille suunnatun intervention eli ryhmätoiminnan (6 + 1 kertaa). Sinulta kerätään lisäksi palautetta ja kokemuksia ryhmätoiminnasta ja osallistut myös itsearviointiin.

4. Tutkimuksesta mahdollisesti aiheutuvat hyödyt

Saat ryhmässä tietoa erityistä tukea tarvitsevien lasten vanhempien voinnista ja kohennat omia ohjaustaitojasi ja tietoasi hyväksymis- ja omistautumisterapiasta. Näin voit omalta osaltasi olla vaikuttamassa erityislasten vanhempia hyödyttävään tutkimukseen ja lisätä tietoisuutta heidän tilanteestaan.

5. Tutkimuksesta mahdollisesti aiheutuvat riskit, haitat ja epä mukavuudet sekä niihin varautuminen

Sinulle ei aiheudu tutkimuksesta fyysisiä tai psyykkisiä haittoja tai riskejä. Tutkimukseen osallistuminen ei myöskään vaikuta kielteisesti jokapäiväiseen elämääsi. Ajallisesti tutkimus edellyttää sinulta uuden toimintamallin perehdytykseen osallistumista, joka on kestoltaan 5 päivää 6 kuukauden aikana ja sitoutumista ohjaamaan tutkimukseen kuuluvia ryhmiä 3 vuoden aikana sovittu määrä.

Mikäli ryhmänohjaajalle herää huoli lapsen voinnista haastattelussa tai ryhmätoiminnan aikana tai tutkijalle vanhemman täyttämien kyselyjen perusteella, ryhmänohjaaja vastaavan tutkijan kanssa arvioi onko tarve lastensuojeluilmoituksen tekemiseen vai riittääkö ohjaaminen palveluiden piiriin. Tilanne käydään läpi vanhemman kanssa ja ryhmänohjaaja varmistaa, että vanhempi hakee apua omaan tai lapsen tilanteeseen, mikäli perhe ei ole jo palveluiden piirissä. Vanhempi ohjataan hyvinvointialueella jo olevaan hoito/asiakkuuskontaktiin tai vanhempaa avustetaan ottamaan yhteyttä hyvinvointialueen asiakasohjaukseen tarpeen mukaisten palveluiden käynnistämiseksi. Hoitotahot, joihin vanhempi ohjataan ryhmänohjaajan arvion perusteella ja hyvinvointialueesta riippuen: Ensiapu, akuutin psykiatrian päivystys, sosiaalipäivystys, lastensuojeluilmoitus, huoli-ilmoitus vanhemmasta, vammaispalvelut, oma hoitokontakti. Jos tilanne on akuutti, ryhmänohjaajan velvollisuus on tehdä lastensuojeluilmoitus tai huoli-ilmoitus sosiaalipalveluihin tai ottaa yhteys sosiaalipäivystykseen.

6. Tutkittavien vakuutusturva

Jyväskylän yliopiston tutkimuksiin osallistuvat tutkittavat on vakuutettu tutkimuksen ajan ulkoisen syyn aiheuttamien tapaturmien, vahinkojen ja vammojen varalta. Tapaturmavakuutus on voimassa tutkimuksissa ja niihin välittömästi liittyvillä matkoilla.

Jyväskylän yliopiston vakuutukset korvaavat etänä suoritettavissa tutkimuksissa ainoastaan sellaiset vahingot, jotka liittyvät suoraan annettuun tutkimustehtävään ja jotka ovat sattuneet varsinaisen ohjeistetun tutkimustehtävän aikana. Vakuutus ei korvaa taukojen aikana sattuneita vahinkoja. Jyväskylän yliopiston vakuutukset eivät ole voimassa etänä suoritettavissa tutkimuksissa, jos tutkittavan kotikunta ei ole Suomessa.

7. Osallistumispalkkiot ja korvaukset tutkittavalle

Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota.

8. Tutkimuksen rahoitus

Tutkimukseen ei ole saatu vielä rahoitusta. Mikäli tutkimukseen saadaan rahoitusta, rahoittaja ei osallistu tutkimuksen suorittamiseen eikä saa tutkimuksesta yksityiskohtaisia, yksilöityjä tietoja kenenkään tutkittavan kohdalta.

9. Sidonnaisuudet

Tutkimuksella tai tutkijoilla ei ole sellaisia sidonnaisuuksia, jotka voisivat vaikuttaa tutkimuksen riippumattomuuteen.

10. Tutkimustulokset ja niistä tiedottaminen

Tutkimuksesta valmistuu tieteellisiä julkaisuja sekä konferenssi- ja seminaariesityksiä. Tutkimuksen pohjalta laaditaan myös käsikirja erityistä tukea saavien lasten vanhempien parissa työskentelyyn.

Sinulla on halutessasi mahdollisuus saada tietoa tutkimuksen lopputuloksesta ja muista tutkimustuloksista.

Kerättävä tutkimusaineisto tulee ainoastaan tutkimuskäyttöön. Tutkimustietoa käsitellään tunnistekoodien avulla niin, etteivät yksittäisten tutkittavien tiedot ja vastaukset missään tutkimuksen vaiheessa tule näkyviin muiden kuin Jyväskylän yliopiston tutkijoiden tietoon. Myös aineiston analysointi tapahtuu niin, että yksittäisiä osallistujia ei voida raportoiduista tuloksista tunnistaa. Tutkimuksen jälkeen henkilötietoja sisältävä tutkimusaineisto hävitetään tietoturvallisesti.

11. Tutkimusaineiston käyttö tutkimuksen päätyttyä

Tutkimuksen päätyttyä tutkimusaineisto anonymisoidaan, eli siitä poistetaan tunnistamisen mahdollistavat tiedot. Anonymisoitua tutkimusaineistoa jaetaan tutkimuksen yhteistyökumppanina toimiville Karolinska Institutetin tutkijoille, jotka ovat tutkimusryhmän jäseniä.

Anonymisoitu tutkimusaineisto talletetaan JYU:n JYX-palveluun, josta se on saatavissa pyyntöä vastaan tutkimus- ja/tai opetuskäyttöön.

12. Lisätietoja antaa

Tutkimuksesta vastaava henkilö

Katariina Keinonen

Dosentti, yliopistonlehtori

Psykologian laitos

Jyväskylän yliopisto

katariina.keinonen@jyu.fi

050 340 7215